

Mirella Barańska-Fischer

Rola administracji publicznej w zakresie wsparcia regionalnych procesów proinnowacyjnych

Ekonomiczne Problemy Usług nr 56, 23-33

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mirella Barańska-Fischer¹

ROLA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPARCIA REGIONALNYCH PROCESÓW PROINNOWACYJNYCH

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia działań administracji publicznej w obszarze wskazanym w jego tytule. Dyskusja na całokształtem działań administracji publicznej, zarówno w teorii, jak i w praktyce, posiada interdyscyplinarny charakter. Podejmowanie przez administrację publiczną, w każdej przestrzeni jednostki terytorialnej, permanentnych działań w zakresie wspierania aktywności innowacyjnej podmiotów gospodarczych powinno zmierzać do tworzenia wizji rozwoju całej społeczności. Budowa i wdrożenie systemu umożliwiającego zwiększanie aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw ma na celu stworzenie przedsiębiorcom coraz lepszych warunków wykorzystania posiadanego potencjału rozwojowego, odpowiedniego kształtowania rynkowego wizerunku reprezentowanych organizacji, dając im zarazem szansę ekspansji na nowe obszary rynkowe.

Wstęp

Znaczenia innowacyjności czy przedsiębiorczości organizacji jako przewodnich determinant w kontekście ich rozwoju trudno jest raczej podważać. Współczesna literatura przedmiotu, a przede wszystkim praktyka gospodarcza dostarczają wielu poglądów, definicji i określeń, wyjaśniających istotę i złożoność realizacji wszelkich zjawisk i procesów z tym związanych, w aspekcie zwiększania dotychczasowej wartości organizacji rynkowych. Biorąc pod uwagę charakter zmian i przeobrażeń rynkowych, niezwykłą ich dynamikę, zasadne jest (z punktu widzenia różnych podmiotów rynkowych) usystematyzowanie i ukierunkowanie proinnowacyjnych przedsięwzięć w taki sposób, aby móc jak najszybciej nadrobić ewentualne opóźnienia w zakresie nowoczesności i innowacyjności gospodarki, jak i też innych dziedzin życia społecznego. W tym właśnie obszarze niebagatelną rolę odgrywają organy administracji publicznej, które powinny zabiegać o dobrą reputację i efektywną komunikację z otoczeniem. Wynika to poniekąd z wagi misji i zadań, jakie mają do zrealizowania w danym obszarze terytorialnym. Administracja publiczna finansowana ze środków publicznych powinna mieć więc na względzie interes i długofalowe korzyści dla

¹ Mirella Barańska-Fischer – dr, Katedra Systemów Zarządzania i Innowacji, Wydział Organizacji i Zarządzania, Politechnika Łódzka.

społeczeństwa jako całości, gdyż działa w oparciu o normy prawne i na rzecz przestrzegania tych norm. W procesie zarządzania urzędem ważną rolę odgrywa ocena jego funkcjonowania i podejmowanie na bieżąco tzw. działań doskonalących, pozwalających urzędnikom (w głównej mierze ich dyrektorom) skorygować dotychczasowe inicjatywy.

Waga poruszanej problematyki wzrasta szczególnie w obecnej sytuacji rynkowej, którą charakteryzuje spadkowa tendencja stopnia aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw w naszym kraju, w szczególności w odniesieniu do małych i średnich, i to w większości obszarów terytorialnych w Polsce. Pamiętać należy ponadto, cytując słowa ekspertów z tego zakresu, że zarówno państwo, jak i jego instytucje publiczne, mają znaczący wpływ na budowanie gospodarki opartej na wiedzy².

Podział administracji publicznej

Pojęcie administracji publicznej, formułowane odmiennie w różnych ustrojach, obejmuje te wszystkie jej organy, które stanowią administrację państwową, administrację rządową oraz administrację samorządową. Działają one w zakresie realizacji spraw natury publicznej (współistnienie odpowiednich struktur, działań i jednostek). Organami administracji publicznej obejmują³:

- a) administrację publiczną w ujęciu organizacyjnym (podmiotowym) – stanowi ona ogół podmiotów administracji, a więc organy administracji i inne podmioty wykonujące określone funkcje z zakresu administracji publicznej,
- b) administrację publiczną w ujęciu materialnym (przedmiotowym) – działalność państwa, której przedmiotem są sprawy administracyjne albo inaczej zadania i kompetencje w zakresie władzy wykonawczej,
- c) administrację publiczną w ujęciu formalnym – to cała działalność wykonywana przez podmioty administracji bez względu na to, czy ma ona charakter administracyjny, czy też nie ma tego charakteru.
- d) administrację publiczną w ujęciu negatywnym, czyli wszystko to, co nie jest ani ustawodawstwem, ani sądownictwem,
- e) administrację publiczną w ujęciu pozytywnym, czyli działalność organizatorską państwa,
- f) administrację publiczną w ujęciu przedmiotowo-podmiotowym – zespół działań, czynności i przedsięwzięć organizatorskich i wykonawczych prowadzonych na rzecz realizacji interesu publicznego przez różne podmioty, organy i instytucje na podstawie ustawy i w określonych prawem formach.

² *Dobre państwo*, red. W. Kieżun, J. Kubin, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego, Warszawa 2004, s. 283.

³ E. Zieliński, *Administracja rządowa w Polsce*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2001, s. 12-13, 27-42.

Usługi publiczne podzielić można na⁴:

1. Usługi administracyjne – są bezpośrednio związane z obsługą interesantów (np. wydawanie przez urząd decyzji w rozumieniu i trybie kodeksu postępowania administracyjnego, wydawanie zaświadczeń, pozwoleń, postanowień, przyjmowanie i wysyłanie korespondencji itp.).
2. Usługi społeczne – to np. ochrona zdrowia, oświata i wychowanie oraz edukacja, kultura, kultura fizyczna i rekreacja, pomoc i opieka społeczna, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo publiczne.
3. Usługi techniczne – to m.in. transport – usługi i infrastruktura, gospodarka wodna – zaopatrzenie w wodę i kanalizacja, gospodarka odpadami oraz utrzymanie porządku i czystości, cmentarnictwo, zaopatrzenie w energię (elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo), zieleń publiczna.

Diagnoza istniejącej sytuacji rynkowej: kryzys zaufania społecznego wobec organów administracji publicznej

Już samo pojęcie „administracja publiczna” (jako organizacja niekomercyjna) wywołuje u przedsiębiorców (i nie tylko wśród nich) negatywne konotacje o nieefektywności prowadzonych działań. Z pewnością po części jest to prawdą, biorąc pod uwagę polskie realia. Pojawiają się również postulaty związane z redukowaniem wydatków na administrację publiczną czy też dotyczące wprowadzania zmian dotychczasowego sposobu nadzoru nad organami administracyjnymi. Jednym z zasadniczych kryteriów oceny administracji publicznej powinna być jakość dostarczanych przez nią usług, co szczególne znaczenie ma na poziomie regionalnym i lokalnym.

Administracja publiczna w Polsce przeżywa obecnie poważny kryzys zaufania społecznego, którego przyczyn upatrywać można m.in. w: uwarunkowaniach historycznych, występującej nadal korupcji wśród polityków i urzędników, niegospodarności i nieefektywności podejmowanych działań, braku koordynacji realizacji procesów decyzyjnych⁵. Niezadowolenie ze sposobów funkcjonowania polskiej administracji publicznej, mnożenie się skarg jest obecnie dość powszechnie dyskutowane wśród przedsiębiorców. Wielokrotnie krytykowany przez społeczeństwo jest sposób sprawowania władzy, rozrastająca się biurokracja, nieefektywność pracy urzędników oraz stale podnoszenie kosztów działania administracji. Zachodzi więc konieczność poprawy skuteczności i efektywności zarządzania jednostką terytorialną w zakresie realizacji celów publicznych – funkcji zarządczych i usługowych. Przekształcanie istniejących struktur władzy w organizmy funkcjonujące sprawnie

⁴ Zarządzanie w samorządzie terytorialnym. Najlepsze praktyki, Program Rozwoju Instytucjonalnego, red. M. Zawicki, S. Mazur, J. Bober, Wyd. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, AE w Krakowie, MSWiA, Kraków 2004, s. 17.

⁵ Nowe zarządzanie publiczne w samorządzie terytorialnym, red. A. Zalewski, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2005, s. 17.

i efektywnie, zgodnie ze standardami nowoczesnych metod organizacji i zarządzania, to przecież zasadniczy wymóg współczesności.

Należy podkreślić, że jednostki administracji publicznej, niezależnie na jakim szczeblu funkcjonują – centralnym, regionalnym czy lokalnym, podejmując wiele inicjatyw i działań związanych niemal ze wszystkimi dziedzinami życia społecznego, zajmują ważne miejsce w kreowaniu oblicza rynkowego danego obszaru. Nowoczesne państwo wymaga nowoczesnej administracji publicznej, realizującej w efektywny sposób zadania dla dobra ogółu społeczności. Proces zarządzania wiedzą w systemie administracji publicznej powinien zatem zapewnić w głównej mierze prawidłowość realizacji zadań oraz spójność interakcji urzędnik-obywatel.

Wśród rozlicznych płaszczyzn i funkcji działania administracji publicznej nie sposób pominąć tych z nich, które dotyczą zakresu wspierania inicjatyw innowacyjnych w obsługiwanych terytorium.

Kształtowanie pozytywnych relacji typu: biznes – administracja jako szansa na odbudowanie zaufania społecznego

Analizując jakość współpracy między sferą biznesu a administracją, daje się zauważyć następujące negatywy⁶:

- a) niedostosowanie oferty infrastruktury do potrzeb przedsiębiorców,
- b) zbyt skomplikowane procedury konkursowe wspierające rozwój innowacji w przedsiębiorstwach,
- c) brak zrozumienia wspólnoty interesów,
- d) współpraca inicjowana przez region rozumiana jest często przez pryzmat rozwoju społecznego, a nie ekonomicznego,
- e) niedostosowanie kompetencji administracji do potrzeb rynkowych wyrażanych przez przedsiębiorstwa,
- f) roszczeniowy charakter współpracy,
- g) duży poziom biurokratyzowania działań i decyzji administracyjnych.

O strukturze najważniejszych, zdaniem autorki artykułu korzyści, wynikających ze współpracy administracji i biznesu szerzej w tabeli 1. Należy nadmienić, że dynamika zmian zachodzących w obszarach współczesnego rynku stawia obu tym stronom coraz to inne wyzwania, bardziej zaawansowane niż dotychczas w swej istocie i charakterze, coraz bardziej wymagające pod względem jakości wzajemnych relacji i powiązań. Na ile uda się w najbliższej przyszłości znaleźć władzom naszego kraju i poszczególnych regionów jak najlepsze rozwiązania w tym zakresie, wdrażając je w praktykę życia biznesowego, na tyle uda się nam, Polakom, zwiększyć szanse jako wiarygodnego i rzetelnego partnera gospodarczego na arenie globalnej.

⁶ L. Knop, *Kształtowanie współpracy w triadzie: biznes – nauka – administracja*, http://dlafirmy.info.pl/articlesFiles/Kształtowanie_wspolpracy_w_triadzie_biznes-nauka-administracja.pdf (2.02.2010).

Tabela 1. Korzyści wynikające ze współpracy w układzie: administracja publiczna – sfera biznesowa w danej jednostce terytorialnej z uwzględnieniem wskazań strategicznych

Dla administracji publicznej:	Dla biznesu:
Wpływ na budowanie nowoczesnego państwa – świadomość dbania o interesy społeczne	Ograniczenie całkowitych kosztów realizacji innowacji
Łatwiejsza promocja danego obszaru terytorialnego w otoczeniu rynkowym (w regionie, w kraju, na świecie)	Zwiększenie szans na komercjalizację wyników prowadzonych badań i analiz
Możliwość kreowania i wzmacniania dotychczasowego potencjału środowiska proinnowacyjnego – dynamizowanie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności	Wzrost liczby i jakości działań o charakterze przedsiębiorczym i nowatorskim, szansa na zdobywanie nowych obszarów rynkowych
Wzrost stopnia konkurencyjności regionu – zatrzymanie dotychczasowych i przyciąganie nowych inwestorów	Wzrost stopnia konkurencyjności organizacji w otoczeniu rynkowym
Przyczynianie się do poprawy jakości życia społeczeństwa	Ułatwienie nawiązywania kontaktów biznesowych i okołobiznesowych
Kreowanie pozytywnego wizerunku rynkowego organu/ów administracji publicznej	Kreowanie pozytywnego wizerunku rynkowego organizacji i jej produktów
Wskazania strategiczne:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzajemne dążenie do osiągania długofalowych, pozytywnych efektów, wynikających z nawiązania i kontynuowania trwałej i lojalnej współpracy pomiędzy administracją publiczną a środowiskiem biznesu w danej jednostce terytorialnej. 2. Wypracowanie kierunków porządkujących wzajemne relacje. Wspólne planowanie i koordynowanie działań strategicznych dla regionu, branż regionu. Wymiana doświadczeń i poglądów. 3. Uruchomienie/dopracowanie pewnego symbiotycznego mechanizmu współpracy stron, mającego zapewnić rozwój jednostce terytorialnej jako całości oraz poszczególnym organizacjom biznesowym. 4. Wzmacnianie wzajemnego zaufania i budowanie partnerskich relacji. Udzielanie sobie merytorycznego i zasobowego wsparcia. 5. Tworzenie interakcji ze środowiskiem naukowym. Promowanie sieci współpracy. 6. Elastyczne i sprawne działanie w odpowiedzi na sygnały płynące z rynku. Otwartość na zmiany, efektywne zarządzanie. 7. Dynamizacja inwestycji preekonomicznych. 8. Przyspieszenie procesu wzajemnego uczenia się, jak również społeczności jako całości. 	

Źródło: opracowanie własne.

Sprawną administracją publiczną to administracją skuteczną, efektywną i oszczędną

Pomiar wyników funkcjonowania administracji publicznej jest złożonym i wielowątkowym zagadnieniem, o którym nadal pisze się zbyt mało w polskiej literaturze przedmiotu. Poszukiwanie skutecznych metod poprawy skuteczności i efektywności funkcjonowania organów administracji publicznej jest prowadzone od wielu lat m.in. w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Japonii, Nowej Zelandii⁷. W Polsce natomiast brak jest w zasadzie kompleksowych opracowań z poszczególnych

⁷ P. Modzelewski, *System zarządzania jakością a skuteczność i efektywność administracji samorządowej*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2009, s. 7.

regionów kraju, w których ich autorzy bazują na ujednocionej koncepcji metodologicznej czy metodycznej, umożliwiającej prowadzenie porównań terytorialnych w tym zakresie. Autorzy istniejących publikacji podkreślają, że nie jest tak naprawdę możliwe dokonanie pełnego pomiaru rezultatów działania administracji, ponieważ kryteria, które je warunkują, są zbyt różnorodne w swej istocie i charakterze. Ponadto niekiedy są bardzo trudno mierzalne⁸. Brak wspólnej refleksji przedstawicieli nauki, zajmujących się tą problematyką stanowi niewątpliwie istotną koncepcyjną słabość; są rzeczywiste braki – zarówno w zakresie systematycznej i metodologicznie poprawnej kwantyfikacji tego, co robi państwo, jak i różnorodne jego instytucje⁹. Zdarza się bowiem, że inaczej definiowane są pewne określenia na gruncie np. psychologii, ekonomii, socjologii, prakseologii, marketingu czy nauk prawnych.

Wzrost oczekiwań społecznych związanych z administracją publiczną sprawił, iż działania podejmowane w odniesieniu do administracji publicznej zaczęły zmierzać w kierunku odnalezienia metod służących poprawie jej sprawności działania – skuteczności, oszczędności w zakresie ponoszonych nakładów/wydatków, efektywności. Chcąc jednak korygować te parametry, należy umieć je dokładnie zdiagnozować, ocenić jakość skutków, jakie przynoszą, wskazać na kierunki i sposoby inicjowania potencjalnych zmian w tym zakresie, a następnie dopiero wprowadzać je w życie.

Warunkiem sukcesu realizacji polityk publicznych jest budowa i implementacja skutecznego systemu strategicznych i operatywnych mierników, pozwalających kwantyfikować oraz oceniać efektywność i skuteczność działań organów administracji. Badanie skuteczności funkcjonowania urzędu administracji publicznej wymaga zastosowania metodologii porównania ustalonych celów i osiągniętych w praktyce rezultatów. Miarą skuteczności jest zatem określenie stopnia realizacji celu/celów. Badanie efektywności wiąże się zaś z zestawieniem ponoszonych nakładów i osiągniętych wyników/rezultatów. Oba powyższe badania winny być prowadzone w kontekście użyteczności działań dla klienta – beneficjenta danego organu administracyjnego.

Zapewnienie prawidłowości realizacji zadań oraz spójności interakcji urzędnik – obywatel uwarunkowane jest przebiegiem procesu sprawnego zarządzania wiedzą w poszczególnych, terytorialnie niekiedy rozproszonych, jednostkach administracji publicznej. Nowoczesne techniki informatyczne umożliwiają usprawnienie realizacji tego procesu. System informacyjno-komunikacyjny, co podkreślają W. Grudzewski i I. Hejduk, przyczynia się jedynie w pośredni sposób do wzrostu efektywności organizacji¹⁰. Najważniejsza bowiem rola przypisana jest w tym zakresie człowiekowi

⁸ *Sprawność działania administracji samorządowej*, red. E. Ura, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2006, s. 361.

⁹ J. Górniak, *Sprawne państwo, cykle tworzenia i oceniania polityk/programów publicznych*, Wyd. Centrum na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2008, nr 4, s. 65.

¹⁰ W.M. Grudzewski, I.K. Hejduk, *Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwach*, Wyd. Difin, Warszawa 2004, s. 17.

– jego kompetencjom, posiadanym predyspozycjom, osobistemu (czy grupowemu) zaangażowaniu, motywacji, zdolnościom i umiejętnościom wykorzystywanym w zakresie świadomego kreowania wartości dla reprezentowanej organizacji. Tworząc kulturę współczesnej organizacji, należy w głównej mierze brać więc pod uwagę warunki pracy, jakie przygotowuje się dla swoich pracowników, gdyż to przede wszystkim buduje wśród nich korzystny klimat sprzyjający podejmowaniu przez nich inicjatyw o charakterze twórczym, dając im jednocześnie zadowolenie i satysfakcję z pracy.

Sprawna administracja publiczna to administracja inteligentna – dostosowująca się w miarę szybko do warunków, w jakich działa. Tylko taka organizacja będzie potrafiła racjonalnie dysponować posiadanymi zasobami, w szczególności w odniesieniu do wspierania innowacyjnych działań podmiotów rynkowych w danym geograficznie obszarze rynkowym.

Reasumując, należy podkreślić, że reagowanie pracowników na wszelkie napływające do nich bodźce, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne, stanowi zasadnicze wyzwanie i wymóg współczesności. Wysoka ranga myślenia i kreatywnego działania, sprawne rozwiązywanie pojawiających się problemów, powinny stać się dla każdego pracownika swoistego rodzaju normą i oczywistością, bez realizacji której trudno mówić o osiąganiu spektakularnych sukcesów w bieżącej i strategicznej działalności.

Instrumenty wsparcia przedsiębiorców w obszarze ich innowacyjności

Generalnie ujmując, instytucje dążące w swej filozofii i praktyce działania do aktywizowania regionalnych czy lokalnych przedsiębiorców w zakresie innowacyjności oraz przedsiębiorczości stanowią zasadnicze ogniwo konstruowania nowoczesnych systemów wsparcia rozwoju ekonomiczno-społecznego danej jednostki terytorialnej. Zróżnicowane zazwyczaj organizacyjnie podmioty zakładają bowiem konieczność i potrzebę podejmowania bezpiecznych i trwałych w skutkach inicjatyw prorynkowych przy jednoczesnym uwzględnieniu złożoności lokalnych czy regionalnych uwarunkowań.

Wyróżniającą pozycję w instytucjonalnym zapleczu systemu wsparcia zajmują¹¹:

- a) nienastawione na zysk organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, komitety, towarzystwa, związki pracowników i pracodawców itp.) lub jednostki przez nie powołane – ich celem nie jest więc maksymalizacja zysku, lecz zaspokajanie nietypowych potrzeb, inicjowanie zmian i transformacji lokalnych społeczności,
- b) spółki o charakterze publiczno-prywatnym powołane z inicjatywy i przy dużym zaangażowaniu organizacyjnym, finansowym władz publicznych

¹¹ A. Żolnierski, P. Zadura-Lichota, *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2007-2008*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008, s. 17.

- organizacje te podejmują działania prorozwojowe i nie są zobligowane do generowania zysków do podziału pomiędzy udziałowców,
- c) izby gospodarcze, organizacje rzemiosła, zrzeszenia i związki pracodawców,
 - d) pozostałe instytucje przedstawicielskie biznesu, które podejmują inicjatywy i działania o charakterze prorozwojowym,
 - e) wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki samorządowe, jednostki administracji publicznej, instytucje naukowo-badawcze, które są zorientowane na wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki.

Co więc determinuje strukturę i zakres podejmowanych przez poszczególne instytucje zadań? Odpowiedzi na to pytanie należy szukać w wielu płaszczyznach i przekrojach. Niemniej jednak oddziaływanie charakterystycznych cech danego środowiska biznesowego odgrywa tu zasadniczą rolę. Albowiem im bardziej posiada ono złożony i zmienny charakter, tym trudniej jest ustalić decydem listę parametrów, wyznaczających określone kierunki inicjatyw proinnowacyjnych. Do najważniejszych determinant, wspomagających ustalenie potencjalnych kierunków działań organizacji, zdaniem autorki artykułu, należą¹²:

- a) misja, wizja i cele działania, ujęte w sposób ogólny i szczegółowy, w lokalnej czy w regionalnej strategii rozwoju,
- b) uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z cech otoczenia bliższego i dalszego,
- c) nastroje panujące wewnątrz organizacji wśród pracowników, charakter pracy, jaką realizacją, ich zakres uprawnień decyzyjnych w ramach poszczególnych stanowisk,
- d) sposób wzajemnego komunikowania się stron zaangażowanych w realizację danego przedsięwzięcia oraz przepływ informacji między nimi – wzajemna interakcja w ramach relacji firma – klient,
- e) sprawność i elastyczność podejmowania decyzji przez pracowników, ich przygotowanie merytoryczne, poziom sprawności zawodowej (wiedza, umiejętności, doświadczenie), posiadane zasoby.

Sygnaly płynące z rynku winny stanowić impuls dla decydentów w organizacji do inicjowania takiej pracy, na której rezultaty czekają potencjalni odbiorcy. Jedynie doskonała znajomość potrzeb i oczekiwań grupy docelowej powinna zapewnić stabilność realizacji danego biznesu zarówno w krótszej, jak i w dłuższej perspektywie. Rozwój danej jednostki terytorialnej pozwala zaangażowanym w to podmiotom tworzyć nowe struktury – sieci organizacji, mające na celu intensyfikację działań w zakresie¹³:

- wzajemnej mobilizacji wysiłków na rzecz rozwoju lokalnego czy regionalnego,

¹² M. Barańska-Fischer, *Determinants of innovative activity of Small and Medium-sized Enterprises in the Łódź region*, w: *Development of Enterprises in the European Union*, red. R. Grądzki, J. Otto, R. Stanisławski, Monographs Technical University of Lodz, Wyd. Technical University of Lodz, Łódź 2009, s. 104-105.

¹³ K.B. Matusiak, *Instytucje wsparcia*, w: *Innowacje i transfer wzajemnej mobilizacji wysiłków na rzecz rozwoju lokalnego, czy regionalnego, i technologii – słownik pojęć*, red. K.B. Matusiak, Wyd. PARP, Warszawa 2008, s. 17.

- włączania w zakres prowadzonych zadań również takich firm społecznych, które dotychczas pozostawały bierne,
- kreowania atmosfery wzajemnego zaufania i poparcia w obliczu realizacji wspólnych celów,
- rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego, włączania grup społecznych w realizację polityki gospodarczej,
- odbiurokratyzowania działań prorozwojowych,
- przestrzegania zasad zdrowej konkurencji w obszarze pozyskiwania i wykorzystywania środków publicznych, stosowania reguły fair-play,
- koordynacji przedsięwzięć w obszarze spójnego, celowego łączenia źródeł zasilania ze środków publicznych oraz prywatnych (głównie dla realizacji lokalnych przedsięwzięć prorozwojowych i infrastrukturalnych),
- rozwoju nowoczesnych form transferu technologii,
- wspierania inicjatyw przedsiębiorczych i marketingu lokalnego.

Działania lokalnych czy regionalnych podmiotów rynkowych, zmierzających do udzielania wsparcia organizacjom w zakresie ich rozwoju gospodarczego, efektem których mogą być innowacje, realizowane być mogą w następujących przedsięwzięciach¹⁴:

- a) wspieranie przedsiębiorczości, samozatrudnienia, ułatwianie startu i pomoc nowo powstającym, prywatnym firmom,
- b) promocja i poprawa stopnia konkurencyjności MSP,
- c) tworzenie warunków dla transferu nowych rozwiązań technologicznych do gospodarki i realizacji inicjatyw o charakterze proinnowacyjnym,
- d) podnoszenie jakości zasobów ludzkich poprzez edukację, szkolenia i doradztwo oraz wprowadzenie wzorców pozytywnego działania,
- e) zagospodarowanie zasobów i realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych,
- f) tworzenie sieci współpracy i partnerstwa różnych podmiotów działających na rzecz dynamizacji rozwoju, wzrostu dobrobytu i zasobności mieszkańców.

Identyfikując rodzaje działań organów administracji publicznej w zakresie pobudzania realizacji procesów innowacyjnych, w szczególności kierowanych do małych i średnich przedsiębiorstw, należy przede wszystkim wymienić:

- wprowadzanie ułatwień organizacyjnych-formalnych dla nowo powstałych firm,
- pomoc pośrednią w postaci ulg podatkowych i premii lokalizacyjnych,
- system pomocy dla firm wdrażających nowoczesne technologie,
- wspieranie inwestycji o charakterze proinnowacyjnym,
- zapewnienie współpracy firmom sektora MiŚP z instytucjami naukowo-badawczymi,
- przygotowanie kadr do prowadzenia tej współpracy,

¹⁴ A. Żolnierski, P. Zadura-Lichota, op. cit., s. 13.

- partycypacja w działaniach z zakresu promocji marek innowacyjnych identyfikowanych z regionem,
- wspieranie przedsięwzięć z zakresu promocji i wdrażania postępu technicznego, organizacyjnego i ekonomicznego,
- doradztwo patentowe,
- prowadzenie działań z zakresu promocji jakości (np. w zakresie wdrażania systemu jakości zgodnie z międzynarodowymi normami (np. ISO, HACCP),
- pomoc w zakresie uzyskania przez podmioty gospodarcze odpowiednich certyfikatów,
- tworzenie systemu finansowego wsparcia działalności przedsiębiorstw (fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych, fundusz kapitału zaangażowanego, fundusz inwestycyjny wysokiego ryzyka),
- utworzenie w jednostkach samorządu terytorialnego punktów obsługi inwestorów,
- wsparcie w zakresie tworzenia inkubatorów innowacji i przedsiębiorczości,
- stworzenie systemu sprawnego przyciągania inwestorów (aktywny lobbying),
- zwolnienia podatkowe z wdrażania innowacji do praktyki gospodarczej,
- świadczenie usług infrastrukturalnych i doradczych.

O tym, jakie są w praktyce determinanty aktywności innowacyjnej organizacji, świadczy wiele zmiennych. Splot oddziaływania czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych w odniesieniu do organizacji stanowi w zasadzie syntetyczną odpowiedź w tej kwestii.

Podsumowanie

Reasumując, należy podkreślić, że zachodzące procesy globalizacji gospodarek świata, jak również stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na wiedzy, powodują konieczność coraz sprawniejszego, efektywniejszego poszukiwania, znajdowania i adaptacji rozwiązań zmierzających do tworzenia dobrobytu dla społeczeństwa jako całości.

Administracja publiczna, realizując swą misję, wizję i cele, powinna skutecznie eliminować bariery i ograniczenia innowacyjności organizacji na obsługiwanym obszarze, wspierać przedsiębiorców finansowo, organizacyjnie, marketingowo czy konsultingowo. Napływ środków unijnych przyczynia się zasadniczo do zwiększenia możliwości szybszego niż dotychczas inicjowania, wdrażania zmian w sposobie funkcjonowania administracji publicznej.

Należy przy tym podkreślić, że późniejsza ocena innowacyjności każdego podmiotu gospodarczego jest również kwestią złożoną w swej istocie. Nawet w krajach zachodnich, stosując do tej oceny wiele miar, budzi to liczne dyskusje

metodologiczne¹⁵. Niemniej jednak, jak podkreśla W. Janasz, wymaga to prowadzenia systematycznych i obiektywnych badań w tym zakresie.

THE ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SCOPE OF SUPPORTING REGIONAL INNOVATIVE PROCESSES

Summary

The objective of the paper is presenting the importance of public administration actions in the scope of supporting regional innovative processes. The discussion on the operation of the administration, both in the theory and in the practice, has interdisciplinary character. The actions taken by public administration, in each spatial territorial unit, in the scope of supporting innovation activities of economic entities should aim at creating the vision of whole community development. The creation and implementation of a system allowing the increase of innovation activities by enterprises aims at creating better conditions for entrepreneurs to increasingly use their potential for development, appropriate development of the market image of the organizations represented, in the same time giving them a chance to expand into new market areas.

¹⁵ *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, red. W. Janasz, Difin, Warszawa 2004, s. 157 i kolejne.